

# ปัญหากฎหมายที่นำมาบังคับใช้ในพระราชบัญญัติมาตรการบัญญัติป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ ในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ.2565<sup>1</sup>

ณัฏฐา แสงนาค<sup>2</sup>

ประเทศไทยเป็นอีกประเทศที่มีปัญหาอาชญากรรมค่อนข้างสูง ที่ผ่านมามีข่าวเกี่ยวกับการกระทำความผิดซ้ำของผู้ต้องขังที่ได้รับการปล่อยตัว ซึ่งสร้างความตื่นตระ ความหวาดกลัว และสะท้อนขวัญให้กับประชาชนในสังคมเป็นอย่างมาก ทั้งคดีอาชญากรรมทั่วไป และคดีอุกฉกรรจ์ ซึ่งก่อเหตุโดยผู้ต้องขังที่ได้รับการปล่อยตัวหรือผู้ที่พ้นโทษจากเรือนจำ ในอดีตมีคดีที่ประชาชนให้ความสนใจ คือ คดีฆาตกรรมและชิงทรัพย์ของนายสมคิด พุ่มพวง (ฆาตกรต่อเนื่อง) คดีฆาตกรรมของไอซ์ หีบเหล็ก (ฆาตกรต่อเนื่อง) คดีข่มขืนและฆาตกรรมของนายแหบ เป็นต้น<sup>3</sup> ปัจจุบัน อันดับที่มีอัตราการกระทำความผิดซ้ำของผู้ต้องขังที่ได้รับการปล่อยตัวในปีงบประมาณ 2567 ข้อมูล ณ วันที่ 14 กรกฎาคม 2567 อันดับที่ 1 ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด 64.86% อันดับที่ 2 ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ 14.07% อันดับที่ 3 อื่น ๆ 9.74% อันดับที่ 4 ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย 6.37% อันดับที่ 5 ความผิดเกี่ยวกับเพศ 2.27% ข้อมูลจากฐานข้อมูลผู้ต้องขังกระทำความผิดซ้ำ (ข้อมูล ณ วันที่ 14 กรกฎาคม 2567)<sup>4</sup> จากสถิติดังกล่าว จะเห็นว่า ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายและความผิดเกี่ยวกับเพศมีอัตราการกระทำความผิดซ้ำสูง และเมื่อเกิดการกระทำความผิดซ้ำขึ้น จะก่อความเสียหายให้กับสังคมเป็นอย่างมาก

<sup>1</sup> บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระ เรื่อง ปัญหากฎหมายที่นำมาบังคับใช้ในพระราชบัญญัติป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ.2565 โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์เรืองยศ แสนภักดี และคณะกรรมการสอบ คือ รองศาสตราจารย์จุฑามาศ นิสารัตน์ และรองศาสตราจารย์ ดร.ปภาศรี บัวสวรรค์

<sup>2</sup> นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต ภาคพิเศษ (วิทยาเขตบางนา) คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

<sup>3</sup> พัชรา พุกเศรษฐี, “กฎหมายว่าด้วยการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำของผู้กระทำความผิดอุกฉกรรจ์ใช้ความรุนแรง,”วารสารบทความทางวิชาการ 2,5 (ตุลาคม 2564): 8

<sup>4</sup> กรมราชทัณฑ์, สถิติการกระทำความผิดซ้ำของผู้ต้องขัง, [online], Available URL: <http://www.correct.go.th/recstats/index.php/th/Home>, 2567,(กรกฎาคม,14).

จากการศึกษาพระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. 2565 ซึ่งเหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ ก็คือ เนื่องจากผู้กระทำความผิดอาญาบางประเภทที่เกี่ยวข้องกับเพศหรือใช้ความรุนแรง เช่น การข่มขืนกระทำชำเรา การกระทำความผิดทางเพศกับเด็ก การฆาตกรรม การทำร้ายจนเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย การทำร้ายร่างกายผู้อื่นจนเป็นเหตุให้ได้รับอันตรายสาหัส รวมทั้งการนำตัวบุคคลไปเรียกค่าไถ่ เมื่อถูกจำคุกจนพ้นโทษและได้รับการปล่อยตัวผู้สละแล้ว ถึงแม้ว่าจะมีการติดตามจากเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจแต่ก็ไม่มีสภาพบังคับเป็นกฎหมายและมีประสิทธิภาพในการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ ผู้กระทำความผิดเหล่านี้ส่วนหนึ่งยังมีแนวโน้มที่จะกระทำความผิดในรูปแบบเดียวกันหรือรูปแบบใกล้เคียงกันซ้ำอีก จึงสมควรมีกฎหมายเฉพาะที่กำหนดมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดดังกล่าว โดยการกำหนดให้มีมาตรการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด มาตรการเฝ้าระวังภายหลังพ้นโทษ และมาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษ เพื่อป้องกันสังคมและผู้เสียหายจากการกระทำความผิดที่อาจเกิดขึ้นอีก และเพื่อส่งเสริมการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดโดยคำนึงถึงสิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องกักขังดังกล่าวอย่างเหมาะสม แต่อย่างไรก็ตาม กฎหมายดังกล่าวก็ยังมีปัญหาหลายประการ ดังต่อไปนี้

ปัญหาแรกนี้ไม่นำความผิดชั้นพยายามกระทำความผิดมาปรับใช้ในพระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. 2565 ตามมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. 2565 กำหนดให้นำมาตรการทางกฎหมายมาใช้บังคับกับผู้กระทำความผิด ตามประมวลกฎหมายอาญา 12 ฐานความผิด นอกจากนี้ตามมาตรา 3 วรรคสอง ได้กำหนดว่า แม้จำเลยจะทำความผิดกรรมเดียวแต่เป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบทตามมาตรา 90 หากความผิดบทใดบทหนึ่งต้องด้วยฐานความผิดตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 3 ให้นำมาตรการทางกฎหมายตามพระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. 2565 ไปใช้บังคับได้ถึงแม้กฎหมายบทที่มีโทษหนักที่สุดที่ศาลลงโทษจะเป็นฐานความผิดอื่นก็ตาม

เห็นได้ว่าบทบัญญัตินี้ไม่ได้มีการกำหนดในเรื่องของ ความผิดฐานพยายามกระทำความผิดไว้ ซึ่งการพยายามกระทำความผิด ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 80 มาตรา 81 และมาตรา 82 เป็นบทบัญญัติที่กำหนดความผิด ซึ่งบุคคลใดจะต้องรับโทษหรือไม่ขึ้น ต้องเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด แม้การใช้มาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ จะไม่ใช่การลงโทษทางอาญา แต่พระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวก็มีบทบัญญัติบางประการในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล จึงต้องอาศัยการตีความอย่างเคร่งครัด กฎหมายจึงควรที่จะกำหนดไว้โดยชัดแจ้ง เพื่อไม่ก่อให้เกิดความสับสนในการตีความ ว่าจะสามารถนำมาตรการดังกล่าวไปใช้กับผู้กระทำความผิดในชั้นพยายามได้หรือไม่

ปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดองค์ประกอบของคณะกรรมการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ ตามมาตรา 8

การที่กฎหมายกำหนดให้มีการจัดองค์ประกอบของตั้งคณะกรรมการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ เนื่องจากในการดำเนินการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำจำเป็นจะต้องใช้ กลไกความร่วมมือระหว่างส่วนราชการที่เกี่ยวข้องหลายส่วน ไม่ว่าจะเป็นกระทรวงยุติธรรม กรมราชทัณฑ์ กรมคุมประพฤติ เจ้าพนักงานตำรวจ พนักงานอัยการ และศาล คณะกรรมการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำจะเป็นคณะกรรมการที่ดำเนินการด้านนโยบายและประสานความร่วมมือระหว่างส่วนราชการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการตามมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ การขาดคณะกรรมการที่เป็นองค์กรเชิงนโยบายและประสานความร่วมมืออาจทำให้ภารกิจในการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำไม่อาจบรรลุวัตถุประสงค์ได้ ตามพระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. 2565 มาตรา 8 กำหนดให้มีคณะกรรมการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำจำนวน 16 คน องค์ประกอบของคณะกรรมการจะประกอบไปด้วย กรรมการโดยตำแหน่ง 11 คน ได้แก่ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม เป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงยุติธรรม เป็นรองประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงมหาดไทย อธิบดีกรมการปกครอง อธิบดีกรมการแพทย์ อธิบดีกรมราชทัณฑ์ อธิบดีกรมสุขภาพจิต ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม อัยการสูงสุด และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ อีกไม่เกิน 5 คน ได้แก่ ผู้มีความรู้ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ หรือมีประสบการณ์เป็นที่ประจักษ์ ด้านกฎหมาย ด้านอาชีววิทยา ด้านทันตวิทยา ด้านการบริหารงานยุติธรรม ด้านสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา ด้านสังคมสงเคราะห์ ด้านจิตวิทยา ด้านจิตเวชศาสตร์ หรือด้านอื่น ๆ ซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากรัฐมนตรี เมื่อพิจารณาถึงเจตนารมณ์ของตามพระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. 2565 มีขึ้นเพื่อป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ จึงต้องศึกษาว่าเหตุใดผู้กระทำความผิดเมื่อพ้นโทษไปแล้วกลับมาก่อทำความผิดซ้ำอีก โดยศึกษาจากทฤษฎีสามเหลี่ยมอาชญากรรม<sup>5</sup> หลักพฤติกรรมศาสตร์ ความผิดปกติในบุคลิกภาพ ความผิดปกติเกี่ยวกับพฤติกรรม<sup>6</sup> ในเรื่องของการกำหนดคณะกรรมการจึงต้องมีผู้มีความรู้ความสามารถ ในเรื่องของอาชีววิทยาและทันตวิทยา และจิตวิทยา ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญมากที่จะวิเคราะห์ถึงพฤติกรรม การยับยั้งการกระทำความผิด แต่มาตรา 8 กำหนดให้รัฐมนตรีแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิได้ไม่เกิน 5 คน จาก 9 สาขาอาชีพ ซึ่งเมื่อรัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน อาจไม่มีบุคคลผู้มีความเชี่ยวชาญ หรือมีความรู้ความสามารถด้านอาชีววิทยาหรือทันตวิทยาเลยก็ได้ ซึ่งการที่จะกำหนดนโยบายให้มีประสิทธิภาพ และเพื่อให้เสร็จตามวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัตินี้ จำเป็นต้องศึกษาถึงพฤติกรรม และการป้องกันยับยั้งเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด ด้วยเหตุนี้ จึงควรกำหนดให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ต้องไปกอบไปด้วย ผู้มี

<sup>5</sup> สถานีตำรวจภูธรโพธิ์กลาง, การป้องกันอาชญากรรมเชิงรุก โดย ทฤษฎีสามเหลี่ยมอาชญากรรม, [online] Available URL : <https://phoklangpolice.blogspot.com/2016/10/blog-post.html>, (ธันวาคม 10)

<sup>6</sup> จิราพร รักการ, การพยาบาลผู้ที่มีความผิดปกติทางบุคลิกภาพ, [online] Available URL: [https://elnurse.ssru.ac.th/jiraporn\\_ra/pluginfile.php/27/block\\_html](https://elnurse.ssru.ac.th/jiraporn_ra/pluginfile.php/27/block_html), (ธันวาคม 12)

ความรู้ความสามารถด้านอาชญาวิทยาทัณฑวิทยา จิตวิทยาและสิทธิมนุษยชน โดยกำหนดบังคับว่าจะต้องมีเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิอย่างน้อยด้านละ 1 คน

ปัญหาเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพ ตามมาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษ ตามมาตรา 22 ประเด็นที่ต้องวิเคราะห์ คือ การจำกัดสิทธิและเสรีภาพ ตามมาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษ ตามมาตรา 22 (13)

จากการศึกษาทฤษฎีหลักของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ซึ่งจะต้องรักษาความสมดุลระหว่างประโยชน์สาธารณะ กับประโยชน์ของผู้ถูกดำเนินคดี<sup>7</sup> หรือการรักษาสมดุลระหว่างการป้องกันอาชญากรรม และการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน โดยในการกำหนดมาตรการทางกฎหมายจะต้องคำนึงถึงความร้ายแรงของอาชญากรรมและความจำเป็นในการป้องกันอาชญากรรม แต่ในขณะเดียวกันจะต้องไม่ละเมิดสิทธิของผู้กระทำความผิดเกินสมควร ซึ่งจากพระราชบัญญัติดังกล่าว ก็ให้ความสำคัญกับทฤษฎีหลักของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา และหลักความได้สัดส่วนของการใช้อำนาจรัฐ โดยจะเห็นได้จากมาตรา 22 วรรคสี่ และข้อบังคับของประธานศาลฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการกำหนดมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. ๒๕๖๖ ข้อ 19 วรรคแรก

แต่อย่างไรก็ตาม การใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัวในการเฝ้าระวัง สำหรับนักโทษที่พ้นโทษไปแล้ว อาจเป็นการจำกัดสิทธิของผู้พ้นโทษเกินสมควร เนื่องจากบุคคลเหล่านั้นได้รับโทษจนพ้นโทษตามกฎหมายแล้ว ถือว่าผู้กระทำความผิดได้รับผลที่สมควรตามความร้ายแรงของการกระทำ หรือต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการกระทำความผิด อันเป็นการลงโทษเพื่อแก้แค้นทดแทน ซึ่งในขณะเดียวกัน ก็เป็นการลงโทษเพื่อยับยั้งการกระทำผิดในอนาคต ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้กระทำความผิดรู้สึกกลัวและหลีกเลี่ยงการกระทำผิดอีก ซึ่งระหว่างถูกจำคุก ราชทัณฑ์ก็มุ่งเน้นที่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้กระทำความผิด ให้สามารถกลับมาใช้ชีวิตในสังคมอย่างเป็นปกติ โดยจะมีการจัดการศึกษา ฝึกอบรม ทักษะทางวิชาชีพ และการบำบัด เพื่อให้ผู้กระทำความผิดสามารถเปลี่ยนแปลงตนเองและกลับเข้าสู่สังคมได้ เพื่อเป็นไปตามวัตถุประสงค์ในการลงโทษทางอาญา

การใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัวในการเฝ้าระวัง ส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตของผู้พ้นโทษ เนื่องจากผู้อื่นอาจมองว่ายังไม่พ้นโทษ หรือเป็นบุคคลที่ไม่น่าคบหา ในเรื่องของการทำงานอาจถูกปฏิเสธรับเข้าทำงานได้อีกด้วย ซึ่งทำให้ผู้พ้นโทษแม้จะพ้นโทษจำคุกไปแล้ว ก็ไม่อาจกลับคืนสู่สังคมได้อย่างแท้จริง หรืออาจถูกกีดกันจากสังคม เพื่อตัดโอกาสการกระทำความผิดซ้ำ เป็นกรณีที่รัฐตรากฎหมายเป็นการจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนเกินกว่าสมควร โดยการตรากฎหมายต้องคำนึงถึง "หลักความได้สัดส่วน" หรือ Proportionality ซึ่งหมายความว่ามาตรการใด ๆ ของรัฐจะต้องมีความเหมาะสม สอดคล้องกับเป้าหมายที่ต้องการ และไม่ก่อให้เกิด

<sup>7</sup> คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ 2/2562, [online] Available URL: <https://dl.parliament.go.th/handle/20.500.13072/544510?show=full>, (สิงหาคม 8), หน้า 18

ความไม่เป็นธรรมแก่บุคคล ทั้งนี้ก็เพื่อเป็นการประกันสิทธิและเสรีภาพของประชาชนที่อาจถูกละเมิดโดยรัฐจากการออกกฎหมายตามอำเภอใจ ซึ่งเป็นสิทธิที่ได้รับการรับรองและคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ 2560 ตามมาตรา 26

ผู้เขียนเห็นว่าให้ใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัวในการเฝ้าระวัง แม้ว่าจะเป็นไปเพื่อความปลอดภัยของสังคม แต่ก็อาจเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของผู้พ้นโทษเกินสมควร ไม่เป็นไปตามหลักความได้สัดส่วน และทฤษฎีหลักของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา และขัดต่อวัตถุประสงค์ในการลงโทษทางอาญา

ปัญหาเกี่ยวกับการใช้กฎหมายมีผลย้อนหลัง ประเด็นที่ต้องวิเคราะห์ คือ พระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือใช้ความรุนแรง พ.ศ. 2565 มีผลย้อนหลังไปก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

การที่รัฐออกกฎหมายที่มีผลย้อนหลัง แม้จะเป็นการใช้มาตรการตามกฎหมาย ที่ไม่นับว่าเป็นโทษทางอาญา ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 18 ก็ตาม แต่การใช้มาตรการทางกฎหมายดังกล่าวก็มีผลย้อนหลัง อันเป็นผลร้ายกับผู้พ้นโทษ ซึ่งหลักกฎหมายมีผลย้อนหลังมีความสำคัญอย่างมาก เนื่องจากเป็นหลักประกันสิทธิเสรีภาพของประชาชนที่มีต่อการใช้อำนาจนิติบัญญัติของรัฐ ซึ่งหลักการดังกล่าวมีไว้เพื่อช่วยสร้างความมั่นใจและความแน่นอนทางกฎหมายให้กับประชาชน ทำให้ประชาชนรู้ว่าเมื่อพวกเขากระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งในช่วงเวลานั้น กฎหมายที่มีผลบังคับใช้ในขณะนั้นเท่านั้นที่จะเป็นเกณฑ์ในการตัดสินว่าการกระทำความผิดดังกล่าวถูกหรือผิด อันเป็นการปกครองโดยนิติรัฐ ซึ่งผู้ปกครองจะต้องปกครองโดยกฎหมายที่เป็นธรรมไม่ใช่ปกครองโดยใช้อำนาจที่ไม่คำนึงถึงความชอบธรรม มิฉะนั้นจะขัดต่อหลักความเป็นธรรม และเป็นการละเมิดสิทธิและเสรีภาพของประชาชนที่ได้รับการรับรองคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ 2560 มาตรา 29

จากการศึกษากติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (International Covenant on Civil and Political Rights – ICCPR) หรือ (ICCPR) เป็นข้อตกลงระหว่างประเทศภายใต้กรอบของสหประชาชาติ (United Nations) ที่มุ่งส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิทางพลเมืองและสิทธิทางการเมืองของบุคคลในรัฐภาคี กำหนดหลักสิทธิที่จะไม่ถูกดำเนินคดีอาญา หรือลงโทษจากกฎหมายย้อนหลังไว้ในมาตรา 15 (prohibition against the retrospective operation of criminal laws, article 15) ซึ่งเป็นสนธิสัญญาพหุภาคีที่มีผลผูกพันทางกฎหมายกับรัฐที่เข้าร่วมเป็นภาคีสันติสัญญา ซึ่งประเทศไทยเป็นหนึ่งในนั้น โดยรัฐภาคีจะต้องปฏิบัติตามพันธกรณีของสนธิสัญญานี้อีกด้วย<sup>8</sup>

แต่อย่างไรก็ตามก็มีข้อยกเว้นว่าหากเป็นการตรากฎหมายมีผลย้อนหลังเพื่อปกป้องคุ้มครองสังคม ก็อาจยกเว้นหลักการกฎหมายไม่มีผลย้อนหลังได้ แต่เมื่อคำนึงความสำคัญของกฎหมายดังกล่าว แม้มาตรการป้องกัน

<sup>8</sup> Amnesty International Thailand, สิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง, [online] Available URL: <https://hrc.amnesty.or.th/store/iccpr/>, (สิงหาคม 10)

การกระทำความผิดซ้ำจะไม่ใช้การลงโทษทางอาญา ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 18 แต่การนำมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำไปใช้กับคดีที่เกิดก่อนพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ก็เป็นผลร้ายกับผู้กระทำความผิด การตรากฎหมายเช่นนี้จึงขัดต่อหลักกฎหมายไม่มีผลย้อนหลังซึ่งหนึ่งในหลักการย่อยของหลักนิติธรรม ส่งผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชนที่ได้รับการรับรองคุ้มครอง ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 29 และขัดต่อกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (International Covenant on Civil and Political Rights – ICCPR) หรือ (ICCPR) ด้วย

จากการศึกษาและทำการวิเคราะห์ปัญหากฎหมายที่นำมาบังคับใช้ในพระราชบัญญัติป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือใช้ความรุนแรง พ.ศ. 2565 ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ปัญหาไม่นำความผิดขั้นพยายามกระทำความผิดมาปรับใช้ใช้พระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. 2565 ตามมาตรา 3

สำหรับกรณีตามปัญหานี้ ผู้ศึกษาเห็นว่าควรแก้ไขเพิ่มเติมใน มาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือใช้ความรุนแรง พ.ศ. 2565 ดังนี้

เดิม

มาตรา 3 บัญญัติว่า “ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับแก่การกระทำความผิดตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 276 มาตรา 277 มาตรา 278 มาตรา 279 มาตรา 283 ทวิ มาตรา 284 มาตรา 288 มาตรา 289 มาตรา 290 มาตรา 297 มาตรา 298 และมาตรา 313 แห่งประมวลกฎหมายอาญา” และวรรคสอง บัญญัติว่า “ในกรณีศาลมีคำพิพากษาว่า จำเลยมีความผิดตามมาตราหนึ่งมาตราใดตามที่ระบุไว้ในวรรคหนึ่ง แม้ศาลจะพิพากษาให้ลงโทษในความผิดอื่นที่ไม่ได้ระบุไว้ในวรรคหนึ่งก็ตาม ก็ให้นำพระราชบัญญัตินี้ไปใช้บังคับด้วย”

แก้ไขเป็น

เพิ่มวรรค 3 ของมาตรา 3 ให้มีข้อความดังนี้ “ให้นำพระราชบัญญัตินี้ไปใช้กับกรณีความผิดฐานพยายามกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งด้วย”

เมื่อแก้ไขแล้วจะเป็นผลดี กล่าวคือ ก่อให้เกิดความชัดเจนในการตีความกฎหมายกฎหมาย และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการลงโทษทางอาญาในเรื่องของการฟื้นฟูผู้กระทำความผิด ว่าเมื่อมีการปล่อยตัวผู้กระทำความผิดไปแล้ว ผู้กระต่ายยังคงอยู่ได้มาตรการทางกฎหมายในการฟื้นฟูผู้กระทำความผิด อันเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกฎหมายก็เพื่อป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ

ปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดของคณะกรรมการคณะกรรมการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ ตามมาตรา 8

สำหรับกรณีตามปัญหานี้ ผู้ศึกษาเห็นว่าควรแก้ไขเพิ่มเติมความ มาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือใช้ความรุนแรง พ.ศ. 2565 เป็นดังนี้

เดิม

“ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า คณะกรรมการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ ประกอบด้วย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม เป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงยุติธรรม เป็นรองประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงมหาดไทย อธิบดีกรมการปกครอง อธิบดีกรมการแพทย์ อธิบดีกรมราชทัณฑ์ อธิบดีกรมสุขภาพจิต ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม อัยการสูงสุด และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ หรือมีประสบการณ์เป็นที่ประจักษ์ ด้านกฎหมาย ด้านอาชญาวิทยา ด้านทัณฑวิทยา ด้านการบริหารงานยุติธรรม ด้านสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา ด้านสังคมสงเคราะห์ ด้านจิตวิทยา ด้านจิตเวชศาสตร์ หรือด้านอื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำจำนวนไม่เกินห้าคน เป็นกรรมการ

ให้อธิบดีเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้อธิบดีแต่งตั้งข้าราชการในกรมคุมประพฤติจำนวนหนึ่งคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ และให้อธิบดีกรมราชทัณฑ์แต่งตั้งข้าราชการในกรมราชทัณฑ์จำนวนหนึ่งคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ”

แก้ไขเป็น

“ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า คณะกรรมการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ ประกอบด้วย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม เป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงยุติธรรม เป็นรองประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงมหาดไทย อธิบดีกรมการปกครอง อธิบดีกรมการแพทย์ อธิบดีกรมราชทัณฑ์ อธิบดีกรมสุขภาพจิต ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม อัยการสูงสุด และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ความสามารถ ความเชี่ยวชาญอาชญาวิทยา ด้านทัณฑวิทยา ด้านจิตวิทยา และด้านสิทธิมนุษยชน อย่างน้อยด้านละ 1 คน หรือ ด้านการบริหารงานยุติธรรม ด้านสังคมวิทยา และมานุษยวิทยา ด้านสังคมสงเคราะห์ ด้านจิตเวชศาสตร์ หรือด้านอื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำจำนวนรวมกันไม่เกินห้าคน เป็นกรรมการ

ให้อธิบดีเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้อธิบดีแต่งตั้งข้าราชการในกรมคุมประพฤติจำนวนหนึ่งคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ และให้อธิบดีกรมราชทัณฑ์แต่งตั้งข้าราชการในกรมราชทัณฑ์จำนวนหนึ่งคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ”

เมื่อแก้ไขแล้วจะเป็นผลดี กล่าวคือ ลดการใช้ดุลพินิจในการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิของรัฐมนตรี ก่อให้เกิดการกำหนดนโยบายที่มีประสิทธิภาพเนื่องจากนโยบายเหล่านั้นผ่านการศึกษาตามหลักอาชญาวิทยา ทัณฑวิทยา จิตวิทยา และยังได้รับการคุ้มครองตามสิทธิมนุษยชน ด้วย

ปัญหาเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพ ตามมาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษ ตามมาตรา 22

สำหรับกรณีตามปัญหานี้ ผู้ศึกษาเห็นว่าควรแก้ไขเพิ่มเติมความ มาตรา 22 แห่งพระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการทำคามผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือใช้ความรุนแรง พ.ศ. 2565 เป็นดังนี้

เดิม

“เมื่อมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่านักโทษเด็ดขาดซึ่งศาลมีคำพิพากษาว่าเป็นผู้กระทำความผิดในความผิดตามที่ระบุไว้ในมาตรา 3 จะกระทำความผิดซ้ำภายหลังพ้นโทษ ศาลอาจมีคำสั่งกำหนดมาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษตามที่พนักงานอัยการร้องขอโดยกำหนดมาตรการเดียวหรือหลายมาตรการตามควรแก่กรณีก็ได้

มาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษ ได้แก่

- (1) ห้ามเข้าใกล้ผู้เสียหายจากการกระทำความผิด
- (2) ห้ามทำกิจกรรมที่เสี่ยงต่อการกระทำความผิด
- (3) ห้ามเข้าเขตกำหนด
- (4) ห้ามออกนอกประเทศเว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากศาล
- (5) ห้ามก่อให้เกิดอันตรายต่อละแวกชุมชนที่ตนพักอาศัย
- (6) ให้พักอาศัยในสถานที่ที่กำหนด
- (7) ให้พักอาศัยในสถานบำบัดที่กำหนดหรือให้ไปอยู่ภายใต้การดูแลในสถานบำบัดภายใต้การดำเนินการของหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งได้รับการรับรองโดยกระทรวงสาธารณสุขตามที่ศาลเห็นสมควร
- (8) ให้ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานหรือผู้ดูแลสถานที่พักอาศัยหรือสถานบำบัด
- (9) ให้มารายงานตัวต่อพนักงานคุมประพฤติหรือได้รับการเยี่ยมจากพนักงานคุมประพฤติหรืออาสาสมัครคุมประพฤติหรือเจ้าหน้าที่อื่นตามระยะเวลาที่กำหนด
- (10) ให้ใช้มาตรการทางการแพทย์ หรือมาพบหรือรับการตรวจรักษาจากแพทย์หรือบุคคลอื่นใดตามที่ศาลหรือพนักงานคุมประพฤติกำหนด
- (11) ให้เข้ารับการบำบัดฟื้นฟูแก้ไขหรือเข้าร่วมกิจกรรมตามที่ศาลหรือพนักงานคุมประพฤติกำหนด
- (12) ให้แจ้งพนักงานคุมประพฤติทราบถึงการเปลี่ยนสถานที่ทำงานหรือการเปลี่ยนงาน
- (13) ให้ใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัวในการเฝ้าระวัง

ศาลอาจกำหนดระยะเวลาการเฝ้าระวังในแต่ละมาตรการตามที่เห็นสมควรแต่ไม่เกิน 10 ปีนับแต่วันผลโทษ

การมีคำสั่งตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลคำนึงถึงพฤติการณ์แห่งความรุนแรงของคดี สาเหตุแห่งการกระทำความผิด ประวัติการกระทำความผิด ภาวะแห่งจิต นิสัย และลักษณะส่วนตัวอื่นของผู้กระทำความผิด ความ

ปลอดภัยของผู้เสียหายและสังคม โอกาสในการกระทำความผิดซ้ำ การแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด และความได้สัดส่วนของการใช้มาตรการที่ต้องกระทบสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องถูกบังคับด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการมีคำสั่งของศาลตามมาตรา ๓ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในข้อบังคับของประธานศาลฎีกาโดยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา”

แก้ไขเป็น

**ให้ยกเลิก มาตรา ๒๒ (๑๓) ส่วนอื่นยังคงเดิม**

หากแก้ไขแล้วจะเป็นผล กล่าวคือ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ในการลงโทษทางอาญา และเป็นไปตามหลักความได้สัดส่วนของการใช้อำนาจรัฐ

ปัญหาเกี่ยวกับการใช้กฎหมายมีผลย้อนหลัง

สำหรับกรณีตามปัญหานี้ ผู้ศึกษาเห็นว่าควรแก้ไขเพิ่มเติมความ มาตรา ๔๓ แห่งพระราชบัญญัติมาตรการป้องกันกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือใช้ความรุนแรง พ.ศ. ๒๕๖๕ เป็นดังนี้

เดิม

“ให้นำพระราชบัญญัตินี้ไปใช้บังคับแก่บรรดาคดีที่โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษผู้กระทำความผิดในความผิดตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๓ ที่ค้างพิจารณาอยู่ในศาล และกรณีที่จะมีการปล่อยตัวนักโทษเด็ดขาดซึ่งเป็นผู้กระทำความผิดตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๓ อยู่ในวันก่อนที่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ”

แก้ไขเป็น

**“ให้นำพระราชบัญญัตินี้ไปใช้บังคับแก่ผู้กระทำความผิดในความผิดตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๓ ภายหลังจากที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ”**

หากแก้ไขแล้วจะเป็นผล กล่าวคือ เป็นไปตามหลักกฎหมายไม่มีผลย้อนหลังซึ่งเป็นหลักการย่อยของหลักนิติธรรม อันเป็นการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ และกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (International Covenant on Civil and Political Rights – ICCPR) หรือ (ICCPR) ทั้งยังสอดคล้องกับความเห็นของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน ด้วย

## เอกสารอ้างอิง

- กรมราชทัณฑ์. สถิติการกระทำความผิดซ้ำของผู้ต้องขัง. [online]. Available URL : <http://www.correct.go.th/recstats/index.php/th/Home>. 2567.(กรกฎาคม 14)
- คลังสารสนเทศของสถาบันนิติบัญญัติ. คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ 2/2562. [online] Available URL : <https://dl.parliament.go.th/handle/20.500.13072/544510?show=full>. (สิงหาคม 8)
- จิราพร รักการ. การพยาบาลผู้ที่มีความผิดปกติทางบุคลิกภาพ. [online] Available URL : [https://elnurse.ssru.ac.th/jiraporn\\_ra/pluginfile.php/27/block\\_html](https://elnurse.ssru.ac.th/jiraporn_ra/pluginfile.php/27/block_html). (ธันวาคม 12)
- พัชรา พุกเศรษฐี. “กฎหมายว่าด้วยการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำของผู้กระทำความผิดอุกฉกรรจ์ใช้ความรุนแรง” วารสารบทความทางวิชาการ (ตุลาคม 2564): หน้า 8
- สถานีตำรวจภูธรโพธิ์กลาง. การป้องกันอาชญากรรมเชิงรุก โดย ทฤษฎีสามเหลี่ยมอาชญากรรม. [online] Available URL : <https://phoklangpolice.blogspot.com/2016/10/blog-post.html>. (ธันวาคม 10)